

پاسداری از حافظه جهانی - توصیه نامه یونسکو برای حفظ و دسترسی به میراث مستند از جمله میراث مستند دیجیتال

پیشگفتار

کنفرانس عمومی سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد در سی و هشتمین نشست خود که در نوامبر سال ۲۰۱۵ در پاریس برگزار شد،

با توجه به اینکه میراث مستند شده و حفظ شده در طول زمان، اعم از میراث آنالوگ یا دیجیتال، در طول زمان و اعصار به ابزاری مهم برای خلق و بیان دانش و همچنین به بخشی از میراث بشری تأثیرگذار بر همه جنبه‌های زندگی انسانی مبدل شده است،

با نظر به اینکه میراث مستند حافظ تفکر و رویدادهای بشری، تکامل زبان ها، فرهنگ‌ها، انسان‌ها و عامل شناخت آنها از جهان هستی‌اند،

با تأکید بر اهمیت میراث مستند در ترویج تبادل دانش برای گفتگو و درک بیشتر با هدف ترویج صلح و احترام به آزادی، مردم‌سالاری و حقوق و کرامت بشر،

در عین حال با نظر به اینکه حفظ و دسترسی دراز مدت به میراث مستند متضمن آزادی اندیشه، بیان و اطلاعات به عنوان حقوق بشر است،

همچنین با توجه به اینکه دسترسی جهانی به میراث مستند با ید با رعایت منافع مشروع صاحبان حقوق و منافع عمومی در حوزه دسترسی و حفظ این میراث، امکان‌پذیر شود،

با قبول اینکه جنبه‌هایی از تاریخ و فرهنگ که به شکل میراث مستند هستند شاید به آسانی قابل دسترسی نباشند،

همچنین با پذیرش اینکه در طول زمان، بخش‌های قابل ملاحظه‌ای از میراث مستند به واسطه بلایای طبیعی یا بلایای پدیدآمده به واسطه فعالیت های بسته از بین رفته و یا به واسطه تغییرهای سریع

فن‌آوری غیرقابل دسترسی شده اند و با نظر به اینکه عدم وجود قوانین مناسب مانعی است برای مؤسسه‌های (حفظ و ترویج) حافظه جهانی برای رویارویی با نابودی جبران‌ناپذیر و نایاب شدن میراث مستند،

با به خاطر داشتن این مطلب که برای رویارویی با چالش یاد شده در سال ۱۹۹۲ با هدف ارتقاء آگاهی‌ها و حفاظت از میراث مستند جهان و به منظور تضمین دسترسی دائم و جهانی به این میراث، یونسکو مبادرت به ایجاد برنامه حافظه جهانی کرد،

با توجه به اینکه رشد سریع فن‌آوری و مشکل ایجاد الگوها و فرآیندهایی برای حفظ میراث پیچیده دیجیتالی، مانند کارهای چند رسانه ای، مواد چند رسانه ای تعاملی (interactive hypermedia)، گفتگوهای برخط و ابزارهای اطلاع‌رسانی پویای سیستم‌های پیچیده، محتوای موبایل و اشکال دیگر میراث دیجیتالی قابل ظهور در آینده،

همچنین با توجه به ابزارهای هنجارساز بین‌المللی و سایر سندها و بیانیه‌های مرتبط که فهرست آنها در ضمیمه این سند آمده است،

با نظر به لزوم اتخاذ اقدامات مناسب از سوی کشورها، جوامع و افراد برای حفظ، دسترسی و ترویج ارزش میراث مستند،

با اتخاذ این تصمیم در جریان سی و هفتمین نشست خود که این مسئله باید موضوع توصیه نامه ای باشد که می‌بایست خطاب به کشورهای عضو تنظیم شود،

توصیه‌نامه پیش‌رو را در نوامبر سال ۲۰۱۵ تصویب کرد:

تعاریف

در این توصیه نامه، واژه «سند» به متنی اطلاق می‌شود که شامل محتوای اطلاعاتی دیجیتال یا آنالوگ است و حوزه‌ای که به آن مرتبط است نیز در سند مشخص شده است. سند قابل نگهداری و معمولاً منقول است. محتوا می‌تواند به اشکال مختلف به شکل علائم یا کدها (مثل متن)، تصاویر (ثابت یا متحرک) و صداها باشد که قابلیت کپی شدن و یا انتقال را دارد. حوزه موضوعی ممکن است

دارای ویژگی‌های خاصی از نظر زیبایی شناختی، فرهنگی و یا فنی باشد. ارتباط میان محتوا و حوزه موضوعی می‌تواند ارتباطی تصادفی یا کامل باشد.

میراث مستند عبارتست از تک‌سندها یا گروههایی از اسناد که برای جوامع، یک فرهنگ، یک کشور و یا به طور کلی برای بشریت ارزش ویژه و ماندگار دارد، به طوری که تخریب یا از بین رفتن آنها کاستی زیانباری را برای بشریت به دنبال دارد. اهمیت این گونه از میراث، فقط در گذر زمان مشخص می‌شود. همه میراث مستند مهم از منظر ملی و تاریخی باید توسط کشور عضو به عنوان بخشی از میراث مستند جهانی شناخته شود - میراثی که باید به شکل کامل به نسل‌های آینده منتقل شود.

میراث مستند جهانی به همه بشریت تعلق دارد و باید به طور کامل حفظ و برای همه نگهداری شود، ضمن اینکه در نگهداری از این میراث باید به طور کامل به همه جنبه‌ها و ویژگی‌های فرهنگی توجه شود و این میراث باید بدون هیچ‌گونه ممانعتی برای همه قابل دسترسی باشند. میراث مستند ابرازی هستند که به درک بهتر تاریخ اجتماعی و سیاسی، تاریخ جوامع و تاریخ فردی کمک می‌کند. میراث مستند می‌تواند عاملی برای ترویج راهبری خوب و توسعه پایدار باشد. میراث مستند هر کشوری بیانگر هویت و حافظه ملی آن کشور است و تعیین‌کننده جایگاه آن کشور در جامعه جهانی است.

مؤسسه‌های (حفظ و ترویج) حافظه می‌تواند شامل آرشیوها، کتابخانه‌ها، موزه‌ها و سایر مؤسسه‌های پژوهشی، فرهنگی و آموزشی شود اما به آنها محدود نمی‌شود.

۱- شناسایی میراث مستند

۱-۴ - کشورهای عضو را به حمایت از مؤسسه‌های حفظ و ترویج خود برای سیاست گذاری در زمینه‌های انتخاب، گردآوری و حفاظت از طریق پژوهش و فعالیت های مبتنی بر مشاوره مبتنی بر استانداردهای معتبر حاکم بر قلمروشان، تشویق می‌کند.

مدیریت این اسناد و مجموعه‌ها باید به نحوی باشد که با گذشت زمان خدشه ای در حفاظت و دسترسی به آنها وارد نشود. اصول تعریف شده باید دربرگیرنده راهکارهایی برای کشف/شناسایی، فهرست‌بندی و تهیه پایگاههای اطلاع‌رسانی باشد.

۴ ۱ - سیاست‌گذاری، تدوین سازوکارهای مناسب و تعیین معیارهای انتخاب، به دست‌آوردن و رد کردن (deselecting) میراث مستند باید به وسیله مؤسسه‌های ذیصلاح حفظ و ترویج حافظه خود با همکاری جامعه مدنی انجام شود. در این رابطه لازم است تا نه فقط به اسناد کلیدی بلکه به محتوای ساختاری آنها از جمله رسانه‌های اجتماعی توجه شود. شاخص‌های انتخاب می‌باید از هرگونه تبعیض به دور باشند و به وضوح تعریف شده باشند. انتخاب‌ها باید در همه حوزه‌ها از جمله حوزه‌های علمی، هنری و تاریخی بدون برتری حوزه‌ای بر حوزه‌ای دیگر صورت پذیرد. به علت ماهیت اینگونه از میراث که ذاتاً عمر کوتاهی دارند (موقتی‌اند)، هرگونه تصمیم‌گیری در مورد میراث دیجیتال باید یا در زمان ایجاد آنها و یا قبل از ایجاد آنها انجام شود.

۳ ۱ - کشورهای عضو ترغیب می‌شوند تا آن دسته از میراث مستند خود را که در معرض خطر نابودی قریب‌الوقوع قرار دارند شناسایی و آنها را سریع به مراجع ذیصلاح معرفی کنند تا برای حفظ آنها اقدام لازم صورت پذیرد. در این مورد، لازم است تا کشورهای عضو مؤسسه‌های حفظ و ترویج حافظه خود را در داخل کشور، هر جا که عملی و مناسب باشد، حمایت و تقویت و مالکان خصوصی را تشویق کنند تا از میراث مستندی که در اختیار دارند به نفع عموم مردم به خوبی نگهداری کنند. به همین ترتیب، از مؤسسه‌های دولتی و خصوصی نیز انتظار می‌رود که مراقبت از اسنادی که خود تولید می‌کنند را تضمین کنند.

۴ ۱ - کشورهای عضو باید با هدف افزایش آگاهی در مورد میراث مستند و ترویج حفظ و نگهداری از این میراث، مراجع ذیصلاح داخلی را به شناسایی و معرفی میراث مستند برای ثبت در فهرست‌های مرتبط ملی و منطقه‌ای و یا در فهرست بین‌المللی حافظه جهانی تشویق کنند.

۵ ۱ - از کشورهای عضو دعوت می‌شود تا نسبت به تدوین برنامه‌های آموزشی و برنامه‌هایی برای ظرفیت‌سازی به منظور تضمین شناسایی، نگهداری و دسترسی به میراث مستند اقدام کنند.

۲ - حفاظت از میراث مستند

۲ ۱ - حفاظت از میراث مستند به معنی در اختیار داشتن تکنیک‌ها، روش‌ها، راهکارها و فن‌آوری‌هایی از هر دو نوع درمانی و پیشگیرانه است که به حفظ اسناد و اطلاعات موج و د در آنها کمک می‌کند.

۴۲ - حفاظت فرآیندی جاری و ساری است که لازمه آن مدیریت اشیا (اسناد) آنالوگ و دیجیتال است و تقویت این مدیریت در سایه علم، فن آوری و دانش آموختگی ممکن است. میراث آنالوگ هم در جایی که به عنوان اصل‌های اصیل و موثق، آثار هنری و یا اشیا حاوی اطلاعات ارزش پیدا میکنند باید حفاظت شوند. در ارتباط با اسناد دیجیتال، به منظور ارتقا شرایط مدیریت، کاهش هزینه‌ها و مدیریت مناسب خطرهای احتمالی، اقدام‌های حفاظتی باید از لحظه ایجاد یا لحظه به دست‌آوردن سند اتخاذ و به اجرا گذاشته شود. لازم است تا همکاری بین دولت‌ها، مؤسسه‌های (حفظ و ترویج) حافظه و بخش خصوصی تقویت شود.

۴۲ - در پیشبرد اقدام‌های حفاظتی، یکپارچگی سند، اصالت آن و قابل اطمینان بودن (منبع آن) باید به عنوان اصول هدایت‌گر در نظر گرفته شود. لازم است تا به دنبال قانون‌گذاری‌ها و ارائه توصیه‌ها، راهکارها و اقدام‌های بهینه بین‌المللی از سوی مؤسسه‌های (حفظ و ترویج) حافظه، اقدام‌هایی ملموس اتخاذ شود. برنامه حافظه جهانی می‌بایست در نقش سازوکاری برای ترویج استانداردهای مرتبط و به اشتراک‌گذاران اقدام‌های بهینه عمل کند.

۴۲ - کشورهای عضو به اتخاذ اقدامات و سیاست‌گذاری برای ارتقاء آگاهی به عنوان عاملی مهم در امر حفاظت و همچنین به ترویج پژوهش و تدوین برنامه‌های آموزشی برای افراد حرفه‌ای در حوزه میراث مستند و فراهم کردن ملزومات و تسهیل این آموزش و پژوهش، تشویق می‌شوند. برنامه‌های تدوین شده باید با در نظر گرفتن اقدام‌های بهینه در حوزه سرپرستی و متولی‌گری میراث مستند، فن‌آوری‌های جاری و در حال ظهور، مهارت‌های حقوقی و قانونی و مهارت‌های پایه در حوزه‌های مرتبط علوم، فن‌آوری و مهندسی تدوین شود تا به این واسطه به ارتقاء آگاهی‌ها در مورد اهمیت اتخاذ اقدام حفاظتی به موقع در فضایی که به‌طور دائم در حال تغییر است، کمک کنند.

۵۲ - وجود محدودیت‌های احتمالاً قانونی برای دسترسی به بخش‌های مختلفی از میراث مستند نباید توان مؤسسه‌های (حفظ و ترویج) حافظه را برای اتخاذ اقدام‌های حفاظتی محدود کند. از کشورهای عضو خواسته می‌شود تا این مطلب را حین اجرای این توصیه‌نامه مد نظر داشته باشند و قوانین مرتبط ملی خود را با در نظر داشتن این موضوع به‌روز کنند.

۲ ۶ - آن دسته از کشورهای عضو که در مؤسسه‌های (حفظ و ترویج) حافظه خود از کلکسیون‌هایی که متعلق و یا مرتبط با کشورهای دیگر هستند، نگهداری می کنند باید تشویق شوند تا برنامه‌هایی دیجیتال یا کپی این میراث را با گروه‌های مرتبط به اشتراک بگذارند.

۲ ۷ - کشورهای عضو باید یکدستی استانداردهای مرتبط با اقدام های حفاظتی را در مؤسسه های (حفظ و ترویج) حافظه از جمله در حوزه های مدیریت خطر مانند تخریب و به سرقت بردن اسناد و سرمایه گذاری در زیربناهای قابل اطمینان فنی را تضمین کنند . لازمه تحقق این هدف، هماهنگی و مشارکت ملی و تقسیم مسئولیت ها میان مؤسسه‌های (حفظ و ترویج) حافظه بر مبنای نقش، توان و مسئولیت‌های آنها است.

از کشورهای عضو خواسته می شود تا از مشارکت مؤسسه های (حفظ و ترویج) حافظه در تدوین استانداردهای حفاظتی بین‌المللی حمایت کنند.

۲ ۸ - کشورهای عضو به ترغیب مؤسسه‌های (حفظ و ترویج) حافظه برای برقراری پیوند با انجمن‌های تخصصی مرتبط و برنامه حافظه جهانی دعوت می شوند تا به این واسطه بتوانند دانش فنی خود را غنی سازی کنند و ارتقا دهند، و به تداوم فعالیتهای پژوهشی و ارتقا راهکارها و استانداردهای مرتبط نیز کمک کنند.

۲ ۹ - از کشورهای عضو دعوت می شود تا از تدوین برنامه‌های درسی دانشگاهی در حوزه حفاظت از (اسناد) دیجیتال و همچنین شبکه سازی در سطوح مختلف ملی، منطقه ای و بین‌المللی برای اجرای هرچه مؤثرتر برنامه حافظه جهانی و همچنین ترویج تبادل تجارب میان کشورهای عضو بر مبنای الگوهای اقدام بهینه، حمایت کنند.

۳ - دسترسی به میراث مستند

۳ ۴ - کشورهای عضو به تدوین چارچوب‌های حقوقی مناسب برای مؤسسه‌های (حفظ و ترویج) حافظه و همچنین به تضمین استقلال آن مؤسسه ها در حفظ و فراهم آوردن امکان دسترسی به میراث مستند با هدف تأمین اعتماد عمومی در ارتباط با مواد/میراث انتخاب شده و شیوه نگهداری از آن، ترغیب می شوند. فراهم آوردن امکان دسترسی به میراث ، خود شاهد و توجیهی روشن برای اثبات صرف هزینه‌های عمومی برای اقدام‌های حفاظتی است.

۳ ۴ - کشورهای عضو به ترویج و تسهیل حداکثر دسترسی به میراث مستند و استفاده از آن از طریق توانمندسازی مؤسسه‌های (حفظ و ترویج) حافظه برای تأمین کاتالوگ‌های دقیق و به‌روز شده و تأمین اقدامات امدادی، خدمات منصفانه نفر به نفر برای دسترسی به اسناد اصلی در صورت لزوم برای امور پژوهشی، انتشارات اینترنتی و ایجاد پرتال‌ها، محتوای الکترونیک و دیجیتالی با استفاده از اقدام‌های بهینه بین‌المللی، تشویق می‌شوند. به علاوه از کشورهای عضو خواسته می‌شود تا مؤسسه‌های (حفظ و ترویج) حافظه را در تدوین استانداردهای بین‌المللی برای دسترسی و استفاده از استانداردهای شناخته شده‌ای که تضمین‌کننده عملکرد بینابینی برای انتقال و به اشتراک گذاری (interoperability) هستند، حمایت کنند. در صورت نیاز، محتوا باید به شکلی ساخته شود که قابل خوانش و پیوند توسط ماشین باشد.

۳ ۴ - مسیرهای دسترسی به میراث مستند با رشد فن‌آوری اطلاعاتی و ارتباطی و گسترش شبکه‌های جهانی در میان مؤسسه‌های (حفظ و ترویج) حافظه و همکاران آنها روبه افزایش هستند. کشورهای عضو باید از تدوین برنامه‌های دور-دسترس (outreach programmes)، حمایت کنند و به ویژه از برگزاری نمایشگاهها در داخل و خارج از کشور، تدوین برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی، تهیه نشریات مرتب ط، به نمایش گذاشتن تولیدات مصرف‌کنندگان، اطلاع‌رسانی به شکل برخط (در فضای مجازی)، از طریق رسانه‌های اجتماعی، سخنرانی‌ها، برگزاری برنامه‌های آموزشی، رویدادهای ویژه و دیجیتالی نمودن محتوا برای سهولت دانلود محتوا از فضای مجازی، حمایت و تشویق کنند.

۳ ۴ - در سایه مشارکت، به ویژه مشارکت بخش خصوصی و دولتی می‌توان برنامه‌های تدوین شده برای دسترسی به میراث دیجیتال را تسهیل کرد. در صورتی که مسئول و منصف باشند، از کشورهای عضو دعوت می‌شود تا اجرای چنین برنامه‌هایی را ترغیب و ترویج کنند.

۳ ۵ - جایی که پاسداری از فضای خصوصی، امنی‌ت انسانی، ایمنی، رازداری و یا هر دلیل مشروع دیگری محدودیت دسترسی به میراث مستند را ایجاد کند، این محدودیت‌ها باید به روشنی بیان و تشریح شود و دوره محدودیت دسترسی نیز باید کوتاه باشد. لازم است که اقدام‌های محدودکننده در سایه ایجاد سازوکاری قانونی برای پژوهش در مورد آنها، قانونمند شوند.

۳ ۶ - به هنگام به روز رسانی و یا وضع قوانین و مقررات جدید که دسترسی به میراث مستند را تحت تأثیر قرار می‌دهد، کشورهای عضو می‌بایست ضرورت افزایش دسترسی به میراث مستند را مد نظر داشته باشند و در عین حال به حقوق مشروع صاحبان حق احترام بگذارند. کشورهای عضو تشویق می‌شوند تا دسترسی عمومی به میراث مستند را به حدی ارتقا دهند که کشورهای نیز که با آنها میراث مشترک دراند بتوانند به آن میراث دسترسی داشته باشند.

۳ ۷ - از کشورهای عضو دعوت می‌شود تا آگاهی و دسترسی به میراث مستندشان را با تدوین برنامه‌های دور- دسترس و انتشار مطالب مرتبط با برنامه حافظه جهانی و سرمایه‌گذاری در زمینه دیجیتالی کردن محتوا با هدف فراهم آوردن امکان دسترسی به این میراث، که اکنون از مسائل مهم در حوزه حافظه جهانی است، ارتقا دهند. کشورهای عضو باید از دسترسی عمومی به میراث مستند حمایت و آن را ترویج کنند و هرکجا که امکان پذیر باشد باید راهکارهایی مانند ارائه مجوز عمومی و یا راه‌حلهایی مانند دسترسی آزاد را ترغیب کنند.

۴ - سیاست‌گذاری

۴ ۱ - کشورهای عضو تشویق می‌شوند تا میراث مستندشان را سرمایه‌ای باارزش ببینند و باید چنین دیدگاهی را در سیاست‌گذاری‌های ملی خود، سیاست‌های توسعه و در دستور کارهای مرتبط نیز منعکس کنند. به علاوه، کشورهای عضو تشویق می‌شوند که به اهمیت ضرورت سرمایه‌گذاری‌های جدید در درازمدت در زمینه حفظ اشکال مختلف سندهای اصل آنالوگ به شکل دیجیتالی-زیرساخت و مهارتها- توجه کنند و در این راستا با مؤسسه‌های (حفظ و ترویج) حافظه همه‌گونه همکاری کنند و منابع لازم را در اختیار آنها قرار دهند.

۴ ۲ - در عین حال، در چارچوب سیاست‌های وضع شده برای میراث ملی خود، کشورهای عضو به اتخاذ دیدگاهی جهانی نسبت به نیازهای مؤسسه‌های (حفظ و ترویج) حافظه تشویق می‌شوند که این نیازها اغلب فراتر از تمهیدات زیرساختی است. علاوه بر این، کشورهای عضو به برقراری پیوندهای همکاری منطقی و همچنین به تقسیم هزینه‌ها با سایر نهادها برای ارائه امکانات مشترک و اجرای فرآیندهای مشترک و ارائه خدمات مشترک (در حوزه میراث مستند) تشویق می‌شوند.

۴ ۴ - افراد و مؤسسه های خصوصی و محلی ای که کلکسیون های با ارزش در اختیار دارند به حمایت و تشویق عمومی و همچنین حضور مناسب و کافی در فهرست های مرتبط ملی احتیاج دارند.

۴ ۴ - کشورهای عضو به منظور بهینه سازی امکان دسترسی به میراث مستند باید نهادهای ذیربط را به ایجاد اشکال و ابزارهای نوین آموزشی و همچنین به پژوهش در زمینه میراث مستند و وارد کردن آنها در حوزه های عمومی، تشویق کنند.

۴ ۵ - از کشورهای عضو دعوت می شود که از طریق سیاست گذاری و وضع قوانین مربوط نسبت به ایجاد یک فضای پایدار و توانمندکننده که برای حامیان و اعطاکننده های مالی، بنیادها و سایر گروههای خارجی الهام بخش باشد و آنان را به حمایت از مؤسسه های (حفظ و ترویج) حافظه و همکاری با آنان برای سرمایه گذاری در پاسداشت میراث مستند و دسترسی به آن به نفع عموم، تشویق کند، اقدام کنند.

۴ ۶ - کشورهای عضو به بازبینی دوره ای قوانین حق مؤلف و قوانین سپرده گذاری تشویق می شوند تا از کفایت این قوانین برای حفظ و دسترسی به میراث مستند با وجود محدودیت ها و استثنایها و در هر شکلی که باشند، کسب اطمینان کنند. از دیگر مواردی که به کارآیی این قوانین کمک می کند هماهنگ سازی مقررات و همسوسازی آنها در میان کشورهای عضو است.

۴ ۷ - جایی که حفظ و دسترسی به میراث مستند نیازمند کاربرد نرم افزارها و یا سایر فن آوری های وابسته به مالکیت باشد (proprietary technology) که در تبصره های حق مؤلف هم به آنها اشاره نشده باشد، کشورهای عضو به تسهیل دسترسی به قوانین، کلیدها و نسخه های باز فن آوری های مالکیت - محور بدون اخذ هیچ سودی، تشویق می شوند.

۴ ۸ - کشورهای عضو باید توسعه و کاربرد نرم افزارهای منبع آزاد شناخته شده بین المللی و استانداردهای مشترک را برای مدیریت میراث مستند دیجیتال ترغیب کنند و از همکاری تدوین کنندگان نرم افزارها و سخت افزارهای رایانه ای در استخراج داده و محتوا از فن آوری های مالکیت - محور بهره ببرند. به همین ترتیب، لازم است تا مؤسسه های (حفظ و ترویج) حافظه

نسبت به استانداردهای بین‌المللی و فراهم آوردن قابلیت استفاده از روش‌ها و استانداردهای فهرست‌نویسی به جای هم، اقدام کنند.

۴ ۹ - از کشورهای عضو دعوت می‌شود تا در ایجاد هم‌افزایی و همکاری میان برنامه حافظه جهانی و سایر برنامه‌های میراث مشارکت کنند تا همسویی و انسجام بی‌شتری میان فعالیت‌های مربوطه ایجاد کنند.

۵ - همکاری‌های ملی و بین‌المللی

۵ ۱ - با نظر به ضرورت تقویت همکاری‌ها و تبادل‌های ملی و بین‌المللی، به ویژه از طریق بسیج منابع مادی و انسانی برای ترویج پژوهش و حفظ و پاسداری از میراث مستند، کشورهای عضو باید از تبادل داده‌های پژوهشی، انتشارات و اطلاعات؛ تبادل و آموزش پرسنل متخصص و تبادل ابزار؛ برگزاری نشست‌ها، دوره‌های آموزشی و ایجاد گروه‌های کاری متمرکز بر موضوع‌های خاص مانند فهرست‌نویسی، مدیریت خطر، شناسایی میراث مستند در خطر و پژوهش‌های مدرن، حمایت کنند.

۵ ۴ - کشورهای عضو باید با هدف اجرای برنامه‌های پژوهشی دوجانبه و چندجانبه و تدوین راهکارهایی برای سیاست‌گذاری و تدوین الگوهایی برای اقدام بهینه، نسبت به ترغیب همکاری‌ها با مؤسسه‌ها، نهادها و سازمانهای تخصصی مرتبط با حفظ و دسترسی به میراث مستند اقدام کنند.

۵ ۳ - از کشورهای عضو می‌خواهیم نسبت به تسهیل تبادل‌کی‌هایی از میراث مستندی که در کشور آنها مورد حفاظت قرار گرفته است در میان کشورهای دیگر به واسطه ارتباط آن میراث با فرهنگ آن کشورها و یا به این دلیل که بخشی از میراث و تاریخ مشترک آن کشورها را تشکیل می‌دهد به‌ویژه با توجه به ماهیت مشترک تاریخی آن اثر و یا در چارچوب گردآوری مجدد اسناد پراکنده اقدام کنند. تبادل نسخه‌های میراث مشترک تأثیری بر مالکیت اصل اسناد ندارد.

۵ ۴ - کشورهای عضو باید تا جایی که در توان دارند اقدام‌های لازم را برای حفظ میراث مستندشان در مقابل هرگونه خطر طبیعی و انسانی‌ای که احتمال دارد در معرض آن قرار بگیرند، اتخاذ کنند. این خطرها شامل خطرهای ناشی از درگیری‌های مسلحانه، است. به همین ترتیب،

کشورهای عضو باید از هرگونه اقدامی که به تخریب میراث مستند منجر می شود و یا از ارزش های آنها می کاهد و استفاده از آنها را محدود و ناممکن می سازد، اعم از اینکه این اسناد در قلمرو کشور عضو مربوط باشند و یا در کشور دیگری نگهداری شوند، پیشگیری کنند.

۵ ۵ - در صورت اعلام نیاز به کمک از سوی کشور عضو دیگری، از کشورهای عضو خواسته می شود تا برای پاسداری از میراث مستند در معرض خطر از طریق دیجیتالی کردن یا هر روش دیگری، در همکاری های بین المللی شرکت کنند.

۵ ۶ - از کشورهای عضو می خواهیم تا با تأسیس کمیته ها و فهرست های ملی حافظه جهانی هر زمان که لازم باشد ارتباطات خود را با برنامه حافظه جهانی از طریق مؤسسه های (حفظ و ترویج) حافظه خود تقویت کنند.

کنفرانس عمومی توصیه می کند که کشورهای عضو باید مفاد این توصیه نامه را در رابطه با حفظ و دسترسی به میراث مستند با اتخاذ هرگونه راهکار قانونی و یا انجام هر اقدامی که لازمه این کار است و البته در چارچوب قانون اساسی خود اتخاذ کنند تا به واسطه آنها اصول، اقدام ها و هنجارهای مشخص شده در این توصیه نامه در قلمرو کشورشان لازم الاجرا شود.

کنفرانس عمومی به کشورهای عضو توصیه می کند که این توصیه نامه را در اختیار مسئولان و نهادهای مربوط قرار دهند.

کنفرانس عمومی به کشورهای عضو توصیه می کند که در تاریخ های مشخص شده و به روش های تعیین شده در مورد اقدامی که برای لازم الاجرا کردن این توصیه نامه در کشورشان اتخاذ کرده اند، به کنفرانس عمومی گزارش دهند.

مترجم: مهرناز پیروزی

کمیسیون ملی یونسکو - ایران